

Grup de Treball de Drogodependències del Consell Municipal de Benestar Social

Data de la reunió: 04/11/2024

Hora de la reunió: 16:30

Format: Online

Assistents: Manel Àbia, Villan Alayon, Mireia Ambrós, Francisco Blázquez, Esther Gonell, Jordi Magrinyà, Victor Martí, Gemma Maudes, Mercè Mompín, Elsa Naranjo, Anna Obrador, Mª Lluïsa Ortiz, Maribel Pasarín, Felisa Pérez, Elisa Puigdomènech, Aura Roig, Josep Rovira, Jordi Sabater, Joan Mª Sala, Montserrat Saltó, Cristina Sánchez, Rosa Suárez,

Temes:

- La reunió se centra en l'atenció a famílies amb problemes de consum de substàncies. Com a segon tema de l'Ordre del Dia hi figura la preparació d'una carta a la regidora de Salut sobre política de drogues.
- Es va destacar la necessitat urgent d'ampliar els recursos per a les famílies, ja que la demanda supera l'oferta existent.
- Es va subratllar la importància de proporcionar suport emocional i informació de qualitat a les famílies sense tractament iniciat.
- Es va discutir el desenvolupament d'un programa pilot d'atenció a les famílies amb atenció psicològica sistematitzada i intervencions grupals.
- Es va reconèixer la necessitat de millorar la coordinació entre serveis i integrar el programa dins de la cartera de serveis públics per assegurar accés gratuït i universal.
- La carta a la regidora de Salut expressarà preocupació pel focus actual de la política de drogues en seguretat i mesures punitives. Es proposa referir-se a la resolució del ple de l'Ajuntament que ha generat preocupació i demanar una reunió amb la regidora. La carta apel·larà al consens polític establert des dels anys 80 per evitar l'ús polític del tema de les drogues.
- La propera sessió del grup se centrarà en els clubs socials de cànnabis, amb participació d'experts i representants de seguretat. Es buscaran punts de consens sobre les preocupacions relacionades amb els clubs socials de cànnabis.

Acta

En primer lloc, es va subratllar la importància de dedicar temps a l'exposició d'experts en temàtiques específiques, en aquest cas, l'atenció a famílies amb problemàtiques de consum de

substàncies, com a part d'una reflexió anual sobre necessitats i millores en l'atenció municipal a Barcelona.

A continuació Gemma Maudes, psicòloga de la Fundació Salut i Comunitat, va prendre la paraula per explicar que la Federació Catalana de Drogodependències aglutina diverses entitats i treballa des d'un enfocament interdisciplinari centrat en la persona, promovent la implicació comunitària, la formació i la recerca. Es va detallar l'existència de diverses comissions de treball dins la federació, incloent una dedicada específicament a les famílies, creada per reconèixer el seu paper com a suport emocional clau i per abordar les seves necessitats de manera més específica.

Es va destacar la necessitat de suport per a les famílies desorientades en situacions d'addicció. Es va reconèixer que hi ha una gran demanda de serveis amb poca oferta disponible, provocant confusió entre les famílies sobre a qui dirigir-se. La federació ha observat que moltes famílies busquen assistència sense saber exactament a què es dedica la federació o si estan contactant amb un centre de tractament específic o una línia d'assistència.

Es va proposar realitzar un mapeig per identificar quines entitats ja treballaven amb famílies i quines no, amb l'objectiu de centralitzar l'atenció i millorar l'assistència. Es va destacar la importància de proporcionar suport transversal, acompanyament i assessorament a les famílies, incloent tant els familiars directes com els indirectes, per enfortir el seu rol preventiu.

L'anàlisi de les dades de l'any 2022 va revelar que es van atendre més de 2.400 trucades a Catalunya, però només es van realitzar 332 entrevistes personals. Això indica que moltes famílies no arriben a rebre l'assistència necessària per diversos motius, com la sobrecàrrega d'informació o la sensació d'urgència que desapareix. Es va observar que un percentatge significatiu de les consultes provenien de familiars dels afectats, superant el nombre de consultes dels propis afectats.

Es va proposar la creació de projectes específics per a famílies, incloent informació sistemàtica, suport emocional en moments de crisi, assistència professionalitzada, i un sentiment de pertinença per connectar amb altres famílies en situacions similars.

Finalment, es va abordar la necessitat de formació específica per als professionals que atenen famílies, per assegurar una assistència adequada i efectiva.

Per altra banda, també es va destacar la manca de formació específica en els professionals que intervenen amb famílies, una situació que ha persistit al llarg dels anys. Es va assenyalar que sovint es delega l'atenció a les famílies al professional disponible en aquell moment, sense cercar necessàriament una especialització en l'àmbit. Entre els professionals més involucrats, un 40% són psicòlegs, seguits de treballadors socials, educadors i altres professionals. Una enquesta va revelar que gairebé el 90% dels enquestats veu necessària la inclusió de l'atenció a les famílies dins de la cartera de serveis.

Per aprofundir en aquesta qüestió, en el seu moment es van organitzar focus groups amb professionals i famílies, coordinats amb l'assistència de la Universitat de Girona, per garantir

objectivitat i claredat en els resultats. Aquests focus groups van tenir com a objectiu identificar les necessitats concretes tant dels professionals com de les famílies i explorar noves estratègies d'intervenció. L'anàlisi va permetre identificar diverses categories i subcategories de necessitats, destacant-se la importància de la incorporació de la família en el tractament de les addiccions com a eix fonamental. També es va assenyalar que les resistències per part de les famílies, sovint relacionades amb l'estigma, la culpa o la vergonya, són obstacles significatius.

La necessitat d'informació va ser un tema recurrent, evidenciant la dificultat per obtenir informació de qualitat i la demanda per part de les famílies d'estar ben informades en tot moment.

Aquestes conclusions subratllen la necessitat d'una major capacitació professional en l'atenció sistèmica a les famílies, així com el desenvolupament de recursos educatius més específics i la inclusió de les escoles en els programes de prevenció i tractament de les drogodependències.

L'estudi presentat destaca la necessitat d'incrementar els programes específics i millorar l'atenció primerenca, així com la importància de la col·laboració multidisciplinària entre professionals. Es subratlla la falta d'un treball en xarxa i la necessitat de campanyes informatives més mediàtiques, similars a les realitzades per la violència de gènere, per millorar l'atenció a les famílies. Es remarca la diferència en el suport a les famílies entre zones urbanes i perifèriques, així com la dificultat d'accedir a una primera visita.

Un altre tema comentat en la reunió va ser la importància de complementar els serveis existents per a les famílies afectades per problemes de drogues, incloent-hi Línia Verda i altres serveis proporcionats per diverses entitats, com la Federació Catalana de Drogues. Es va destacar l'objectiu de fer que el programa de famílies sigui part de la Cartera de Serveis, amb l'esperança d'aconseguir un accés gratuït i universal per a totes les famílies.

Es va discutir la necessitat d'atendre els casos on l'afectat no vol seguir un tractament, però les famílies necessiten suport, especialment en situacions de patologia dual que combinen drogues i problemes de salut mental. Es va remarcar la manca de recursos específics per a aquestes famílies, que sovint es troben desateses quan el pacient identificat no està en tractament.

Es va concloure sobre la necessitat de generar un programa més complet de suport a les famílies, integrat dins de la xarxa pública, per evitar que les famílies hagin de recórrer a serveis privats. Es va fer èmfasi en la importància de treballar de manera integrada amb les famílies, complementant els serveis existents, per oferir un suport més estructurat i accessible.

El segon punt de l'Ordre del Dia era la preparació d'una carta adreçada a la regidora de Salut de l'Ajuntament, per questionar l'actual enfocament en la política de drogues, criticant la seva tendència a centrar-se en la seguretat i mesures punitives, i proposant un canvi d'orientació cap a un enfocament més integral, que inclogui la salut pública i la justícia social. Es va destacar la importància de recuperar el consens polític dels anys 80 i la visió interseccional i multidisciplinària en l'abordatge de les polítiques de drogues, enfocant-se en una resposta política guiada per experts amb una mirada holística i integral.

Es va acordar sol·licitar una reunió amb la regidoria per tractar temes de coordinació i possibles accions a realitzar. Es va decidir començar per aquesta via abans de contactar amb partits polítics, considerant aquesta opció com a un segon pas si no s'obtenen respostes satisfactòries.

Es va planificar la propera sessió, que se centrarà en els clubs socials de cànnabis, la seva situació actual i l'abordatge que la ciutat hauria de fer respecte a aquesta realitat. Es va destacar la importància d'incloure a la regidora de Salut en aquesta discussió, així com la possibilitat d'invitar a membres de la Guàrdia Urbana, per tractar les preocupacions en termes de seguretat i buscar punts de consens.